

IV

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE
UNIJE

SVET

Sklepi Sveta z dne 11. maja 2010 o socialni razsežnosti izobraževanja in usposabljanja

(2010/C 135/02)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

OB UPOŠTEVANJU:

1. sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se 14. novembra 2006 sestali v okviru Sveta, o učinkovitosti in pravičnosti v izobraževanju in usposabljanju ⁽¹⁾, v katerih so bile države članice pozvane, naj zagotovijo pravične sisteme izobraževanja in usposabljanja, katerih namen je zagotavljanje priložnosti, dostopa, obravnave in rezultatov ne glede na družbenogospodarski položaj ali druge dejavnike, ki lahko povzročijo izobraževalno prikrajšanost;
2. priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje ⁽²⁾, v katerem sta izpostavila pomen razvoja zagotovitve ključnih kompetenc za vse in tega, da se ustrezno poskrbi za tiste, ki zaradi izobraževalne prikrajšanosti potrebujejo posebno podporo, da bi izpolnili svoj izobražbeni potencial;
3. Resolucije Sveta z dne 15. novembra 2007 o novih znanjih in spretnostih za nova delovna mesta ⁽³⁾, v kateri je bila poudarjeno, da je treba predvideti potrebe po strokovni usposobljenosti ter dvigniti skupno raven usposobljenosti z dajanjem prednosti izobraževanju in usposabljanju oseb z malo znanji ter drugih ljudi, ki so najbolj izpostavljeni gospodarski in socialni izključenosti;
4. Resolucije Sveta z dne 23. novembra 2007 o posodobitvi univerz za pospeševanje konkurenčnosti Evrope v

svetovnem gospodarstvu znanja ⁽⁴⁾, v kateri je bil ponovno potrjen pomen vse večjih možnosti za vseživljenjsko učenje, širšega dostopa do visokošolske izobrazbe za netradicionalne in odrasle udeležence ter razvoja razsežnosti vseživljenjskega učenja na univerzah;

5. sklepov Sveta z dne 22. maja 2008 o izobraževanju odraslih ⁽⁵⁾, v katerih je bila poudarjena potreba po dvigu ravni znanja pri še vedno precejšnjem številu nizko kvalificiranih delavcev kot tudi prispevek izobraževanja odraslih h krepitvi socialne kohezije in gospodarskega razvoja;
6. Sklepa št. 1098/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o evropskem letu boja proti revščini in socialni izključenosti (2010) ⁽⁶⁾, v katerem je navedeno, da je pomanjkanje temeljnih sposobnosti in usposobljenosti, prilagojenih spreminjajočim se potrebam trga dela, glavna ovira za vključitev v družbo;
7. sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 21. novembra 2008 o prihodnjih prednostnih nalogah za okrepljeno evropsko sodelovanje na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU) ⁽⁷⁾, v katerih je poudarjeno, da poklicno izobraževanje in usposabljanje ne prispevata le k spodbujanju konkurenčnosti, poslovne uspešnosti in inovacij v okviru globaliziranega gospodarstva, temveč tudi k spodbujanju pravičnosti, kohezije, osebnega razvoja in aktivnega državljanstva, in da bi bilo treba njuno privlačnost spodbujati za vse ciljne skupine;

⁽¹⁾ UL C 298, 8.12.2006, str. 3.⁽²⁾ UL L 394, 30.12.2006, str. 10.⁽³⁾ UL C 290, 4.12.2007, str. 1.⁽⁴⁾ Dok. 16096/1/07 REV 1.⁽⁵⁾ UL C 140, 6.6.2008, str. 10.⁽⁶⁾ UL L 298, 7.11.2008, str. 20.⁽⁷⁾ UL C 18, 24.1.2009, str. 6.

8. sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 21. novembra 2008 – Pripravi mlade na 21. stoletje: agenda za evropsko sodelovanje v šolstvu ⁽⁸⁾, v katerih so bile države članice pozvane, naj zagotovijo dostop do visokokakovostnega izobraževanja in storitev, zlasti za otroke in mlade, ki so morda prikrajšani zaradi osebnih, družbenih, kulturnih in/ali ekonomskih okoliščin;
9. sklepov Sveta z dne 26. novembra 2009 o izobraževanju otrok iz migrantskih okolij ⁽⁹⁾, v katerih so bile države članice pozvane, naj na ustrezni ravni – lokalni, regionalni ali državni – sprejmejo ustrezne ukrepe, da bodo vsi učenci deležni pravičnih in enakih možnosti ter opore, ki jo potrebujejo, da bodo ne glede na poreklo lahko v celoti uresničili svoj potencial;
10. Resolucije Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018) ⁽¹⁰⁾, v kateri so bile države članice pozvane, naj zagotovijo enak dostop mladim do visokokakovostnega izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh ter spodbujajo boljše povezave med formalnim izobraževanjem in neformalnim učenjem;

TER OB UPOŠTEVANJU ZLASTI:

sklepov Sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“) ⁽¹¹⁾, v katerem je spodbujanje pravičnosti, socialne kohezije in aktivnega državljanstva opredeljeno kot eno od njegovih štirih strateških ciljev in v katerem je opredeljenih pet referenčnih ravni povprečne evropske uspešnosti („evropskih meril“), ki prav tako močno poudarjajo doseganje pravičnosti;

IN GLEDE NA:

Konferenco o vključujočem izobraževanju: kako razvijati socialno kohezijo, Madrid, 11.–12. marec 2010;

OB UPOŠTEVANJU, DA:

morajo sistemi izobraževanja in usposabljanja po vsej EU zagotavljati pravičnost in odličnost. Izboljšanje ravni pridobljene izobrazbe ter zagotavljanje ključnih kompetenc za vse sta ključnega pomena ne le za gospodarsko rast in konkurenčnost,

temveč tudi za zmanjšanje revščine in krepitev socialne vključenosti;

bi morala socialna vključenost prek izobraževanja in usposabljanja zagotoviti enake možnosti za dostop do kakovostnega izobraževanja in enako obravnavo, vključno s prilagoditvijo ponudbe potrebam posameznikov. Hkrati bi morala zagotoviti enake možnosti za doseganje najboljših rezultatov, tako da poskuša zagotoviti najvišjo raven ključnih kompetenc za vse;

ZAVEDAJOČ SE, DA:

sistemi izobraževanja in usposabljanja bistveno prispevajo h krepitvi socialne kohezije, aktivnega državljanstva in osebne izpolnitve v evropskih družbah. Imajo možnost, da spodbujajo socialno mobilnost, usmerjeno navzgor, in prekinejo krog revščine, socialne prikrajšanosti in izključenosti. Njihovo vlogo bi bilo mogoče dodatno okrepiti z njihovo prilagoditvijo raznolikosti porekel državljanov, kar zadeva kulturno bogastvo, obstoječe znanje in kompetence ter potrebe po učenju;

izobraževanje ni niti edini razlog niti edina rešitev za socialno izključenost. Izobraževalni ukrepi sami verjetno ne bodo omilili vpliva večplastnih težav, zato so potrebni večsektorski pristopi, ki lahko take ukrepe povežejo s širšimi socialnimi in gospodarskimi politikami;

vse večja mednarodna konkurenčnost zahteva vrhunska strokovna znanja v povezavi s sposobnostjo za ustvarjanje, inovacije in delo v večkulturnih in večjezikovnih okoljih. Zaradi tega in pa zaradi demografskih sprememb je še bolj pomembno, da se v sistemih izobraževanja in usposabljanja dvigne splošna raven učnega uspeha, hkrati pa zagotovi, da se vsem ljudem, tako mladim kot odraslim, ne glede na njihovo družbeno-gospodarsko okolje ali osebne okoliščine omogoči, da v celoti razvijejo svoj potencial v okviru vseživljenjskega učenja. V tem pogledu bi bilo treba zlasti prisluhniti zahtevam oseb s posebnimi izobraževalnimi potrebami ter oseb iz migrantskih okolij in romskih skupnosti;

ker socialni učinki gospodarske krize še kar naprej prihajajo na dan in v okviru evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti (2010) ⁽¹²⁾, je jasno, da je recesija močno prizadela najbolj prikrajšane, hkrati pa ogrozila proračunska prizadevanja, katerih cilj so te skupine;

⁽⁸⁾ UL C 319, 13.12.2008, str. 20.

⁽⁹⁾ UL C 301, 11.12.2009, str. 5.

⁽¹⁰⁾ UL C 311, 19.12.2009, str. 1.

⁽¹¹⁾ UL C 119, 28.5.2009, str. 2.

⁽¹²⁾ Prim. opombo 6.

PRIZNAVA, DA:

če želi Evropa konkurirati in uspevati kot gospodarstvo, ki temelji na znanju ter na trajnih, visokih ravneh zaposlenosti in okrepljeni socialni vključenosti, kot je predvideno v strategiji *Evropa 2020*, je vloga izobraževanja in usposabljanja v perspektivi vseživljenjskega učenja bistvenega pomena. Zagotovitev ključnih kompetenc za vse na podlagi vseživljenjskega učenja bo imelo ključno vlogo, ko gre za izboljšanje zaposljivosti, socialne vključenosti in osebne izpolnitve državljanov;

je v okviru evropskih meril, dogovorjenih v strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020), nujno treba zmanjšati trenutno število posameznikov s slabimi rezultati pri osnovnih spretnostih, zlasti pri branju (glede katerega zadnji podatki kažejo, da povprečno eden od štirih učencev ne zna dobro brati in pisati), in dodatno zmanjšati število oseb, ki zgodaj opustijo izobraževanje ali usposabljanje, hkrati pa je treba povečati udeležbo v predšolskem izobraževanju in varstvu, da bi se povečalo število mladih s terciarnimi kvalifikacijami, ter udeležbo odraslih v vseživljenjskem učenju. Take potrebe so še zlasti pomembne v primeru oseb, ki izvirajo iz prikrajšanih okolij, katerih učni rezultati so po vsakem od teh meril statistično znatno nižji. Cilji strateškega okvira se lahko ustrezno uresničujejo le z obravnavo potreb oseb, ki jim grozi socialna izključenost;

MENI, DA:

razlike v stopnji socialne vključenosti v državah članicah nakužujejo, da ostaja precejšen maneverski prostor za zmanjševanje neenakosti in izključenosti v EU, tako prek strukturnih sprememb kot prek dodatne podpore za učence, ki jim grozi socialna izključenost. Pravičnost in odličnost se ne izključujeta, temveč se dopolnjujeta in bi ju bilo treba spodbujati tako na nacionalni ravni kot na ravni EU. Četudi so razmere v vsaki državi članici drugačne, lahko evropsko sodelovanje pomaga opredeliti načine za spodbujanje socialne vključenosti in pravičnosti brez ogrožanja odličnosti;

so lahko sistemi, ki ohranjajo visoke standarde kakovosti za vse in krepijo odgovornost, ki spodbujajo osebne, vključujoče pristope, ki podpirajo zgodnje ukrepanje in ki so usmerjeni zlasti v prikrajšane učence, močne gonilne sile pri krepitvi socialne vključenosti;

programi študentske podpore, kot so štipendije, posojila in dodatne nedenarne koristi, lahko igrajo pomembno vlogo pri omogočanju enakega dostopa, zlasti na področju visokošolskega izobraževanja. Glede na okrepljen pritisk na finančne vire za

izobraževanje bo bistvenega pomena, da se doseže večjo učinkovitost javnih investicij; analiza zasnov in učinka različnih sistemov financiranja lahko pripomore k sprejemanju odločitev na podlagi informacij;

POLEG TEGA MENI, DA:

v zvezi s predšolskim in šolskim izobraževanjem:

1. vključenost v kakovostno predšolsko izobraževanje in varstvo z visoko usposobljenim osebjem in ustreznim razmerjem otrok in osebja daje pozitivne rezultate pri vseh otrocih in ima največje koristi za najbolj prikrajšane. Ustrezno spodbujanje in podpora, prilagajanje ponudbe potrebam in vse večja dostopnost lahko povečajo udeležbo otrok iz prikrajšanih okolij ⁽¹³⁾;
2. zagotavljanje visokokakovostnega izobraževanja, ki zagotavlja ključne kompetence za vse, je eden najbolj učinkovitih načinov za spodbujanje socialne vključenosti. Dodatna podpora je potrebna za šole z visokim deležem učencev iz prikrajšanih okolij;
3. je treba za uspešno preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja razvijati poznavanje ogroženih skupin, za katere obstaja bojazen, da bodo opustili šolanje (npr. zaradi osebnih ali družbeno-gospodarskih razmer ali zaradi učnih težav) na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter sistemov za zgodnje prepoznavanje posameznikov, za katere obstaja taka bojazen. Treba bi bilo izvesti celovite, medsektorske strategije, ki ponujajo sklop šolskih in sistemskih politik, usmerjenih v različne dejavnike, ki vplivajo na zgodnje opuščanje šolanja. Individualizirana podpora za ogrožene učence lahko vključuje zagotavljanje posamezniku prilagojenega pouka, sisteme svetovanja, mentorstva in skrbništva, socialno podporo ter organizacijo zunajšolskih dejavnosti v pomoč učenju;
4. na ravni vsake šolske ustanove strategije vključevanja potrebujejo močno vodstvo, sistematično spremljanje rezultatov in kakovosti, inovativno visokokakovostno poučevanje, podprto z ustreznim usposabljanjem učiteljev, krepitev moči in motivacijo, sodelovanje z drugimi strokovnjaki ter zagotavljanje ustreznih sredstev. Zagotavljanje bolj integrirane podpore učencem v stiski zahteva sodelovanje s starši in interesnimi skupinami v skupnosti, na primer na področjih, kot je neformalno izobraževanje zunaj pouka;

⁽¹³⁾ Za namene tega besedila izraz „prikrajšana okolja“ po potrebi zajema tudi učence s posebnimi izobraževalnimi potrebami.

5. vzpostavljanje pogojev, potrebnih za uspešno vključevanje učencev s posebnimi potrebami v prevladujoče sisteme, koristi vsem učencem. Primeri načinov za povečanje kakovosti za vse so večja uporaba posamezniku prilagojenih pristopov, vključno z individualnimi učnimi načrti in koriščenjem ocenjevanja za podporo učnemu procesu, oskrbovanje učiteljev z znanji za obravnavo raznolikosti in njenih koristi ter spodbujanje uporabe poučevanja in učenja, ki temelji na sodelovanju ter razširitev dostopa in sodelovanja;

v zvezi s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem:

— raznolika ponudba poklicnega izobraževanja in usposabljanja z večjim poudarkom na ključnih kompetencah, vključno z njihovim povezovanjem, lahko zagotovi tako potrebne poti, po katerih lahko posamezniki izboljšajo svoje kvalifikacije in s tem možnosti dostopa do trga dela. V primeru prikrajšanih skupin se pomen poklicnega izobraževanja in usposabljanja lahko poveča s prilagajanjem ponudbe individualnim potrebam, krepitvijo usmerjanja in svetovanja, priznavanjem različnih oblik predhodnega učenja ter spodbujanjem nadomestnih shem za učenje na delovnem mestu. Večja udeležba, zlasti manj kvalificiranih oseb, v stalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju je ključna za pristop dejavnega vključevanja in za omejitev brezposelnosti v primeru sprememb v industriji;

v zvezi z visokošolskim izobraževanjem:

1. spodbujanje ambicij in vse boljši dostop do visokošolskega izobraževanja za študente iz prikrajšanih okolij zahteva krepitev shem finančne podpore in drugih spodbud ter izboljšanje njihove zasnove. Cenovno ugodna, dostopna, primerna in prenosljiva študentska posojila ter štipendije na podlagi ocene premoženjskega stanja lahko uspešno povečajo stopnjo udeležbe tistih, ki si ne morejo privoščiti kritja stroškov visokošolskega izobraževanja;
2. prožnejše in bolj raznolike učne poti – na primer priznavanje predhodnega učenja, izrednega izobraževanja in učenja na daljavo – lahko pripomorejo k uskladitvi visokošolskega izobraževanja z delovnimi ali družinskimi obveznostmi in spodbujajo širšo udeležbo. Izvedbeni ukrepi, namenjeni spremljanju in povečanju stopenj nadaljevanja visokošolskega izobraževanja, zagotavljanju posamezniku prilagojene podpore ter boljšemu usmerjanju, mentorstvu in strokovnemu usposabljanju, zlasti v zgodnjih fazah univerzitetnega študija, lahko izboljšajo delež prikrajšanih študentov, ki dokončajo študijski program;
3. so potrebna posebna prizadevanja zlasti v zvezi s financiranjem, da se zagotovi polno upoštevanje potreb študentov, ki so prikrajšani in pogosto ne morejo izkoristiti razpoložljivih sistemov mobilnosti;

4. se boj proti neenakosti, revščini in socialni izključenosti lahko okrepi s priznanjem, da so visokošolske ustanove družbeno odgovorne za vračanje koristi znanja družbi, za prenos znanja v korist širše skupnosti, tako na lokalni kot na globalni ravni, ter za odzivanje na družbene potrebe;

5. visokošolske ustanove lahko tudi izvršujejo socialno odgovornost tako, da dajo svoje vire na voljo odraslim ter neformalnim in priložnostnim študentom, in tako okrepijo raziskave socialne izključenosti, pospešujejo inovacije in posodabljaajo izobraževalne vire in metodologijo;

v zvezi z izobraževanjem odraslih:

1. razširitev dostopa do izobraževanja odraslih lahko ustvari nove možnosti za dejavno vključevanje in okrepljeno družbeno udejstvovanje, zlasti za osebe z manj znanji, brezposelne, odrasle s posebnimi potrebami, starejše in migrante. Še zlasti v zvezi s slednjimi učenje jezika oziroma jezikov države gostiteljice pri spodbujanju socialnega vključevanja in izboljšanja osnovnih spretnosti in zaposljivosti, igra pomembno vlogo;
2. izobraževanje odraslih, ki je na voljo v različnih okoljih, ki vključujejo različne interesne skupine (vključno z javnim in zasebnim sektorjem, visokošolskimi ustanovami, lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami) in zajemajo učenje za osebne, državljanske, socialne in z zaposlovanjem povezane namene, je osrednjega pomena za vzpostavitev stika s prikrajšanimi in ogroženimi skupinami. Ob posebnem upoštevanju učenja, povezanega z zaposlovanjem, lahko podjetja dokažejo družbeno odgovornost gospodarskih družb z boljšim predvidevanjem strukturnih sprememb in zagotavljanjem priložnosti za prekvalifikacije;
3. potencial medgeneracijskega učenja se lahko uporabi kot sredstvo izmenjavo znanja in strokovnega znanja ter za spodbujanje komunikacije in solidarnosti med mlajšo in starejšo generacijo, pri čemer se premosti vse večji digitalni razkorak in zmanjša družbena izolacija;

v zvezi s perspektivo vseživljenjskega učenja:

— sistemi izobraževanja in usposabljanja s prožnimi potmi, ki ohranjajo možnosti kar najdlje odprte in ki se izogibajo „slepim ulicam“, pomagajo premagovati prikrajšanost. Prav tako so v pomoč pri izogibanju družbeno-gospodarski ali kulturni marginalizaciji ter zaostanku zaradi nizkih pričakov. Zagotavljanje vseživljenjskega usmerjanja in potrditve pridobljenih spretnosti, vključno s priznanjem predhodnega

učenja in izkušenj, razpršitev vzorcev sprejema za vse ravni izobraževanja in usposabljanja, vključno z visokošolskim izobraževanjem in izobraževanjem odraslih, in posvečanje večje pozornosti kakovosti in privlačnosti učnih okolij lahko omogočijo lažji prehod za učence. Za vzpostavitev stika s prikrajšanimi skupinami zunaj sistemov izobraževanja in usposabljanja so potrebni inovativni načini zagotavljanja smernic in sodelovanja z drugimi socialnimi službami in civilno družbo;

V SKLADU S TEM POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

kar zadeva predšolsko in šolsko izobraževanje:

1. zagotovijo širši dostop do kakovostnega predšolskega izobraževanja in varstva ter tako vsem otrokom, zlasti tistim iz prikrajšanih okolij ali s posebnimi izobraževalnimi potrebami, omogočijo dober začetek in izboljšajo njihovo motivacijo za učenje;
2. izboljšajo kakovost ponudbe v šolah in zmanjšanje razlik med njimi in v njih, da se prepreči možnost družbeno-gospodarske ali kulturne marginalizacije;
3. se osredotočijo na pridobivanje bistvenih osnovnih spretnosti, še posebej pismenosti, znanja računanja ter – zlasti v primeru učencev iz migrantskih okolij – jezikovnih znanj;
4. spodbujajo dejavnosti mreženja med šolami za izmenjavo izkušenj in primerov dobre prakse;
5. okrepijo prizadevanja za preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja na podlagi razvoja sistemov zgodnjega opozarjanja, ki prepoznavajo ogrožene učence; spodbujajo šolske strategije vključevanja, ki so osredotočene na kakovost ter podprte z ustreznim vodstvom in usposabljanjem učiteljev z vidika vseživljenjskega učenja;
6. razvijejo pristope, ki so bolj prilagojeni posamezniku, in systemske odzive za podporo vseh učencev ter zagotovijo dodatno pomoč tistim iz prikrajšanih okolij in tistim s posebnimi potrebami;
7. povečajo pomen šolskega izobraževanja, da bi se s tem povečale ambicije učencev in spodbudili ne le njihova sposobnost za učenje, temveč tudi motiviranost zanj;
8. povečajo privlačnost poučevanja kot poklica, nudijo ustrezno usposabljanje na delovnem mestu in zagotavljajo močna vodstva šol;

9. okrepijo odgovornost šol do širše družbe, okrepijo partnerstva med šolami in starši, poslovnimi in lokalnimi skupnostmi ter nadalje integrirajo formalne in neformalne dejavnosti;

10. spodbujajo uspešne pristope vključujočega izobraževanja za vse učence, vključno tiste s posebnimi potrebami, in sicer z oblikovanjem šol v učne skupnosti, v katerih se goji občutek vključenosti in medsebojne pomoči in v katerih se priznava nadarjenost vseh učencev; spremljajo učinke takih pristopov, zlasti z namenom večanja dostopa in deleža diplomiranih študentov s posebnimi potrebami na vseh ravneh izobraževalnega sistema;

kar zadeva poklicno izobraževanje in usposabljanje:

1. okrepijo pridobivanje ključnih kompetenc po poklicnih poteh in programih ter bolje obravnavajo potrebe prikrajšanih učencev;
2. nadalje razvijejo ponudbo poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki učencem omogoča oblikovanje lastnih individualiziranih učnih poti;
3. skušajo zagotoviti, da so sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja ustrezno vključeni v splošne sisteme izobraževanja in usposabljanja, vključno s prožnimi potmi, ki učencem omogočajo prehajanje med sektorji in dostop do zaposlitve;
4. okrepijo usmerjanje, svetovanje in ustrezno usposabljanje učiteljev ter s tem podprejo študente pri njihovi izbiri poklica in prehajanju znotraj izobraževalnega sistema ali iz izobraževanja v zaposlitev. To je zlasti pomembno za uspešno vključitev na trg dela in za vključevanje študentov s posebnimi potrebami;

kar zadeva visokošolsko izobraževanje:

1. spodbujajo razširjen dostop, na primer s krepitvijo sistemov finančne podpore za študente ter s prožnimi in raznolikimi učnimi potmi;
2. oblikujejo politike, namenjene zvišanju stopnje zaključka visokošolskega izobraževanja, vključno s povečanjem individualizirane podpore, usmerjanja in mentorstva za študente;
3. še naprej odpravljajo ovire za učno mobilnost, povečajo možnosti zanj in izboljšajo njeno kakovost, vključno z zagotavljanjem ustreznih pobud za mobilnost študentov iz prikrajšanih okolij;
4. spodbujajo posebne programe za odrasle študente in druge netradicionalne udeležence izobraževanja;

kar zadeva izobraževanje odraslih:

1. okrepijo politike, ki manj kvalificiranim, brezposelnim odraslim in po potrebi državljanom iz migrantskih okolij omogočajo pridobitev kvalifikacij ali nadgradnjo njihovih spretnosti („en korak naprej“) ter razširijo ponudbo „drugih priložnosti za izobraževanje“ za mlade odrasle;
2. spodbujajo ukrepe, s katerimi bi vsem zagotovili dostop do osnovnih znanj in spretnosti ter ključnih kompetenc, potrebnih za življenje in učenje v družbi znanja, zlasti do pismenosti in spretnosti na področju IKT;

ter na splošno okrepijo družbeno razsežnost sistemov izobraževanja in usposabljanja, in sicer:

1. s povečanjem prožnosti in prepustnosti izobraževalnih poti in odstranitvijo ovir za udeležbo in mobilnost znotraj sistemov izobraževanja in usposabljanja ter med njimi;
2. z vzpostavitvijo tesnejših vezi med svetom izobraževanja ter svetom dela in širšo družbo, da bi tako izboljšali zaposljivost in okrepili aktivno državljanstvo;
3. z oblikovanjem sistemov za potrditev in priznavanje predhodnega učenja, vključno s priložnostnim in neformalnim učenjem, ter večjo uporabo vseživljenjskega usmerjanja med prikrajšanimi učenci in učenci z malo znanji;
4. z oceno vpliva in učinkovitosti ukrepov finančne podpore, ki so namenjeni prikrajšanim, pa tudi posledic zasnove izobraževalnih sistemov in struktur za prikrajšane;
5. s preučitvijo možnosti zbiranja podatkov o rezultatih, stopnjah osipa in o družbeno-gospodarskih okoljih učencev, zlasti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, visokošolskem izobraževanju in izobraževanju odraslih;
6. s preučitvijo možnosti vzpostavitve količinsko opredeljenih ciljev na področju socialne vključenosti prek izobraževanja, ki so prilagojeni razmeram v posamezni državi članici;

7. s preučitvijo možnosti oblikovanja celostnega pristopa k tem ciljem, ki bi bil usklajen z drugimi politikami;

8. z namenitvijo zadostnih sredstev prikrajšanim učencem in šolam ter po potrebi razširitvijo uporabe Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj za zmanjšanje socialne izključenosti z izobraževanjem –

V SKLADU S TEM POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ:

1. si prizadevajo za sodelovanje pri strateški prednosti nalogi spodbujanja pravičnosti, socialne kohezije in aktivnega državljanstva, in sicer z dejavno uporabo odprte metode usklajevanja znotraj strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“) ter z izvajanjem socialne razsežnosti bolonjskega in kopenhavnskega procesa in sprejetjem ukrepov v skladu s sklepi Sveta o izobraževanju odraslih iz leta 2008;
2. si prizadevajo za dejavno uporabo vseh področij programa vseživljenjskega učenja in po potrebi Evropskega socialnega sklada, Evropskega sklada za regionalni razvoj in programa Progress, da bi se z izobraževanjem in usposabljanjem okrepila socialna vključenost, v predlogih za naslednjo generacijo programov pa ohranil močen poudarek na tej razsežnosti;
3. spodbujajo in podpirajo večjo udeležbo učencev iz prikrajšanih okolij ali tistih s posebnimi potrebami v čeznacionalnih sistemih, partnerstvih in projektih na področju mobilnosti, zlasti tistih, ki so vzpostavljeni v okviru programa vseživljenjskega učenja;
4. podpirajo primerjalne raziskave o uspešnosti politik za večjo pravičnost v izobraževanju in usposabljanju, razširijo bazo znanja v sodelovanju z drugimi mednarodnimi organizacijami ter zagotovijo splošno razširjanje rezultatov raziskav;
5. spodbujajo vlogo izobraževanja in usposabljanja kot ključnih instrumentov za uresničevanje ciljev socialne vključenosti in procesa socialne zaščite.